

40. Német Adótanácsadó Nap – Berlin

Prof. Rudolf Mellinghoff, a német szövetségi legfelső pénzügyi bíróság elnökének beszéde

Tekintettel a most lezajlott választásokra Németországban Mellinghoff professzor köszöntő beszédében először az elmúlt időszak törvényalkotói tevékenységéről szolt kritikus hangvételben. Elsősorban a törvényalkotás félelmetesen gyors tempóját kifogásolta. Az elmúlt törvényalkotói időszakban a komplex módon megújított adótörvényeknek nyugodt átgondolására, szakmai megvitatására alig volt idejük az érintett szervezeteknek. A rengeteg utólag benyújtott törvénymódosítási javaslat véleményezésére szintén nem hagyott időt a jogalkotó. Felrótta a német parlament (Bundestag) képviselőinek, hogy nekik (lett volna) feladatuk a kormányt ellenőrizni és minden módosítási javaslatot megvitatásra a kormány elé terjeszteni, ami azonban láthatólag nem történt meg. A Német Adótanácsadók Szövetsége is több esetben jelezte a pénzügyi bizottsági meghallgatások során szakmai aggályait a túl gyorsan elfogadott adójogszabályokkal kapcsolatban, ezek azonban nem lettek megbeszélve.

Ezzel párhuzamosan érzékelhető, hogy a német adószabályok komplexitása egyre fokozódik és sok értelmezési, alkalmazási nehézséget okoz, pl. a jövedelemadózásról (EStG), külföldi adójogról (AStG) szóló jogszabályok szinte átláthatatlanná váltak.

Felhívta arra is a figyelmet az Alkotmánybíróság öröklési törvénnyel kapcsolatban hozott ítélete kapcsán, hogy nem a bíróság feladata a törvényeket alkotni, hanem csak a jogszabályokat értelmezni. Az Alkotmánybíróság ítélete arra kívánt rámutatni, hogy a parlament alkotja a törvényeket és a közigazgatási szervek nem írhatnak attól eltérő szabályokat.

Ezek mind azt mutatják, hogy a jelenlegi német adórendszert sokkal jobban át kell vizsgálni az egyszerűsítések végett, ilyen törekvések már alig tapasztalhatók. Ezért a jövőre nézve azt kéri az újonnan alakuló kormánytól, hogy nézzék át, milyen tényleges egyszerűsítések lehetségesek az adójogszabályokban és kiemelte, hogy az adózók jogait kell megerősíteni. Mellinghoff professzor, Elster úr mellett (Német Adótanácsadók Szövetségének elnöke) szintén azon véleményen volt és kérte, hogy az egyre bővülő államközi adóügyi információcsere rendszerében az állampolgároknak legalább betekintési jogot biztosítson az állam.

Mellinghoff professzor beszédének második részében egy szintén fontos jelenségre hívta fel a szakma figyelmét. Az EU-ban utóbbi időben felgyorsult a jogszabályalkotás üteme. Köszönhető ez az Európai Bizottság és az ECOFIN tanács (tagállamok pénzügyminisztereinek szerve) ötletének, melyek habár csak közigazgatási szervezetek minősülnek, mégis elérték azt, hogy EU szinten több adót érintő irányelvet rövid időn belül elfogadjanak, többek között az OECD által javasolt BEPS (OECD adóalap-erózió és nyereség-átcsoportosítási projektje) irányelveket is átültetve EU adójogba. Ez azt is jelzi, hogy az adójogi változtatások eljárása jelentős mértékűvé vált anélkül, hogy ebbe a szakmai, érdekvédelmi szervezeteket bevonták és meghallgatták volna, ezeket a jogszabályokat már nem is parlament alkotja. Ez nagyon jól mutatja, hogy így az adójogi változtatások a jövedelemadózási területén kikerülnek a tagállamok, a nemzeti parlamentek hatásköréből, azonban ezt nekik kötelező átültetniük. Kérdés, hogy valóban szükséges-e Németországnak egy közös társasági adóalap, mely a német adómérlegjogot is bebetonozná és egyben a német törvénykezési jogot szűkítené. Ehhez kapcsolódóan feltette még azt az alkotmányjogi kérdést, hogy ha az áfa, jövedéki adó és vámjog mellett a nyereségadózást szintén EU szinten szabályozzák, akkor milyen szabályozási kompetencia marad egyáltalán nemzeti, német adójogi szinten? A német Alkotmánybíróság kimondta a Lissabon-i szerződés kapcsán, hogy bizonyos nemzeti szintű kompetenciának kötelező megmaradnia.

Beszédét egy ideillő angol kifejezéssel zárta: „No taxation without representation” és jelezte, hogy EU szinten is figyelembe kell venni az adózók jogait. Az iratbetekintési jog alternatívájaként felvetette, hogy az adóhatóságok maguktól közöljék az adózóval a róla más államoktól kapott adatokat.